

Українська мова

1. Укажіть речення з прямою мовою (розділові знаки пропущено).

А Співають у пісні що нема кращого на вроду як ясна зоря в погоду (П. Куліш).

Б Хан Батий невільник мовив повелів усім сказати що коли життя вам миле то повинні Київ здати .

В От спинивши його й питаю чи давно він з коша і чи далеко Господь несе?

Г Господи як не хочеться лишати нагрітого місця як тяжко розлучатися з солодким ранішнім сном.

2. Укажіть правильне твердження.

А Коли слова автора стоять перед прямою мовою, то після них ставиться тире.

Б Непрямою мовою називається чуже мовлення, що передається дослівно.

В Окремі повідомлення й запитання, з яких складається діалог, називаються репліками.

Г Розділові знаки при цитатах завжди ставляться так само, як і при прямій мові.

3. Укажіть речення, в якому неправильно розставлено розділові знаки.

А Дивуюсь, радію, у серця питаю: «Скажи, віще серце, чи скоро світ буде?» (П. Куліш).

Б «Хто творить розумну і добру людину – найкращий майстер», – таке було рішення стариків (В. Сухомлинський).

В «Воскресни, Україно! – пристрасно мовив Я. Гоян, – Воскресни в козацьких степах під своїм високим блакитним небозводом».

Г – Тату! Татку! – упізнали діти.

- Голуб'ята! – батько простер руки (П. Тичина).

4. Установіть відповідність між схемами та реченнями (розділові знаки при прямій мові пропущено). (2 бали)

1. «П, – а, – п»

2. «П», – а.

3. А: «П?»

4. «П, – а: – П».

А Ніхто не питає Де ти була, що робила (Т. Шевченко).

Б Іди, доню каже мати не вік дівувати (Т. Шевченко).

В Пізно, Володько, сказала і додала тим самим легким смішком Ех ти сторож! (І. Сенченко)

Г А я знаю, як тебе звати довірливо каже дівчина (М. Стельмах).

Д А що дітки? питає бабуся Чого прийшли мої соколятка? (Марко Вовчок)

5. Знайдіть серед речень не складносурядне.

А) Тепер підходили всі, молодиця і діти, і цілували бабу.

Б) Одчинилися двері, і в чорний морок сіней вскочив одразу дитячий рев.

В) Пливе у сірі безвісті нудьга, і стиха хлипає сум.

Г) Стрибає, наче дурне теля, і скоса наводить червоне око.

6. Укажіть, які сурядні сполучники виражають чергування явищ між частинами складносурядного речення.

А) але, а, проте, однак.

Б) ні...ні, також, і, й.

В) або, чи, чи...чи, не то...не то.

Г) і, й, та.

7. Установіть відповідність. (2 бали)

Вид СПР

Приклад

1. Із підрядним умови

А Вистава пройшла так, як очікували організатори.

2. Із підрядним способом дії

3. Із підрядним означальним

Б Весняна вода так залила берег, що аж верхівки верб покрила денеде.

4. Із підрядним міри і ступеню

В Дивовижна сила жила в цьому чоловікові, що
був схожий на Прометея.
Г Коли ви любите пісні, запрошуйте у гості
птаство.
Д У метушні людській не помічаю, як
проминають і роки, і дні.

8. Віднайдіть складнопідрядне речення.

- А Ні, перепочинок не минає всує: тіло спочиває, а душа – працює.
Б Ще вітрами шумів ясно день, та лелеки доріг не втрачали.
В От і маю куточок раю: ліс, та річка, та зелен луг.
Г Люба нагнулась до нори і сказала, що це так господарював борсук.

9. Укажіть речення, частини якого з'єднані сполучним словом.

- А Мало хто знає, що в нашій флорі є дикорослий нарцис.
Б Ще так недавно чувся голосний спів іволги, що клопоталася біля гнізда.
В Сонце так світить ласкаво, що аж каміння сміється
Г Чомусь пам'ятаю, що річка звалася Леглич.

10. Безсполучникове складне речення утвориться, якщо до частини *Вийшло сонце...* додати фрагмент

- А) і зігріло все навколо. Б) зігріло все навколо.
В) зігріваючи все навколо. Г) зігрілось все навколо.

11. Пунктуаційну помилку допущено у реченні:

- А) На очах посивіли кульбаби — б'ють зозулі у дзвони весни (*Д. Іванов*).
Б) Не козак вклонявся королеві — король схилив голову перед козаком! (*П. Загребельний*)
В) А серце чуло: біда близько (*В. Сичевський*).
Г) Нас кличе у мандри дорога, нам грає чарівна струна (*С. Фоменко*).

12. Доберіть приклад до кожного виду смислових відношень між частинами безсполучникового складного речення.

Смислові відношення

1 одночасності подій

2 наслідку

3 протиставлення

4 пояснення

Приклад

А Не русалонька блукає — то дівчина ходить (*Т. Шевченко*).

Б Пахнуть рососою гаї попелясті, легко шипшина
достигла тремтить (*Д. Лазар*).

В На поле набігла тінь — ділянка темніє (*В. Бабляк*).

Г Закон життя один: вічно служити своїй державі
(*М. Стельмах*).

Д Гаї шумлять — я слухаю (*П. Тичина*)

13. Складним з різними видами зв'язку є речення:

- а) При такому відношенні мені зоставалось тільки одсунути шапку на відповідне місце, криво посміхнутись і, спотикаючись, бігти за нею на вулицю, куди вона мене тягнула з гомоном і сміхом.
- б) І, завважте собі, вона скрізь і завжди сміялась, ця дівчина з волоссям, як положена бурєю золота пшениця.
- в) Що б їй не трапилось, вона перш усього сміялась, ніби була утворена зовсім по другому методу, ніж усі люди.
- г) Біля будки вартовий; він нічого не говорить нам, але здається, що між нами була довга розмова, після якої краще всього нам одійти собі геть.

14. Визначте складне речення зі сполучниковим і безсполучниковим зв'язком:

- а) Вовка закотило в лісосмугу, він обійняв лапами якусь деревину, навіть учепився в неї зубами, але вітер відірвав його від неї.
- б) Наступний день видався зранку туманно-морозним, небо заволочило хмарами.
- в) І от хмарами урочисто, густо обізвався мідь, вона злякала на позолочених церковних хрестах гайвороння і всюди-всюди порадувала босоного школярство.
- г) Добре було б, якби отакий співучий разок намиста впав із неба на землю, прямо мені під ноги.

15. Шість частин має складне речення:

- а) Перше, що побачив Климко, коли розплющив очі, було велике, рівно обведене коло червоного сонця у вікні; воно світило, мов крізь морок, і хлопчик став пригадувати, де він.
- б) Низькі чорні хмари, здавалося, стояли нерухомо, але по тому, як вони час від часу засмолювали негусті дрібні зорі і як ті зорі знову ненадовго з'являлися, Климко здогадувався, що хмари біжать.
- в) Коли ступила між дерева, коли побачила, як по їхньому гіллію згори донизу плететься наче якесь аж туманне сонячне проміння і як у тому промінні мінливо зблискує листя, коли почула вогкий, густий, прілий запах лісу,- всміхнулася, і вже, здається, весь день ота усмішка не сходила з її уст.
- г) Поза центральною вулицею, де світять чотири газові ліхтарі на все місто, скоро зайде ранній осінній вечір, лягає непроглядна тьма, яку не можуть здолати кволі вогники гасівок, що тьмяно проблискують крізь вікна старосвітських одноповерхових будиночків.

16. Правильно розставлено розділові знаки у складному реченні зі збігом двох сполучників:

- а) Шерхїт очеретїв сповнював душу, і коли Яким зрїзав ножем першу очеретину, він став заспокійливим гулом.
- б) З того вечора я часто приходив до дядька Себастьяна, і, коли він мав час, ми разом читали якусь книгу, газети чи гомонїли про всяку всячину.
- в) З часу втечі з полону Добриня рїдко згадував свого колишнього господаря, навїть зринала було думка, що вже нїколи з ним не зустрїнеться, що він або загинув під час облоги Києва, або якщо вижив, пішов далї з Батиєм.
- г) Мати брала пучками ягоду, несла до вуст, і, коли роздушувала черешню, то в кутиках уст спалахував сїк.

17. Установїть вїдповїднїсть мїж реченнями та видами зв'язку, поєднаними у них (2 бали)

1 сурядний і підрядний	А) Я знаю: тут проходили бої і вороги ломились в ці ворота.
2 сурядний і безсполучниковий	Б) Сади осипалися милі, що чарували так мене, і знов Дніпра чекають хвилі, коли їх крига одягне.
3 підрядний і безсполучниковий	В) Бо така таємниця агави: вона цвіте, щоб умерти, і умирає, щоб цвісти.
4 сурядний, підрядний і безсполучниковий	Г) Повний місяць стояв над степом, через нього перепливали легкі хмарки, і здавалося, що місяць котився морем.
	Д) Настане час, коли наші нащадки дивуватимуться, що ми не знали таких очевидних речей.

18. Текст - це

- а) сукупність мовних засобів, що свідомо використовується мовцем за певних умов спілкування;
- б) висловлювання, що складається з кількох речень, має змістову й структурну завершеність;

в) особлива форма побудови усного чи писемного мовлення, що становить розгорнуте висловлювання однієї особи, звернене до співрозмовника або до себе.

19. Завдання стосується речень, що первісно, в іншій послідовності, становили зв'язний текст. Прочитайте речення й виконайте завдання до них.

Коли нас так усамітнили, це виявилось руйнівною силою, і саме тому всі знову почали телефонувати одне одному, щоб соціалізуватися.

Такий стан якому немає альтернативи, – це своєрідне ув'язнення в одиночній камері, адже бути людиною можна тільки в громаді.

Ізоляція – жахливе явище, що руйнує нашу ідентичність, індивідуальність, але в умовах пандемії людство повинно було до цього вдатися.

Лише перебуваючи в ній, ми стаємо собою справжніми, хоча кожен має право на неповторність, унікальність.

Погодьмося, це є цілком природно: людина прагне до суспільства, хоче бодай якось вийти з ізоляції або принаймні зменшити її тягар хоча б за допомогою телефона.

Зміст первісного тексту буде відновлено, якщо речення розташувати в такій послідовності

- А)
- Б)
- В)
- Г)
- Ґ)